

Otázka za 5,5 bilionu Kč (250 mld EUR)

Diskuse na setkání Sdružení Lípa

Listopad 2024

2 ekonomická
transformace

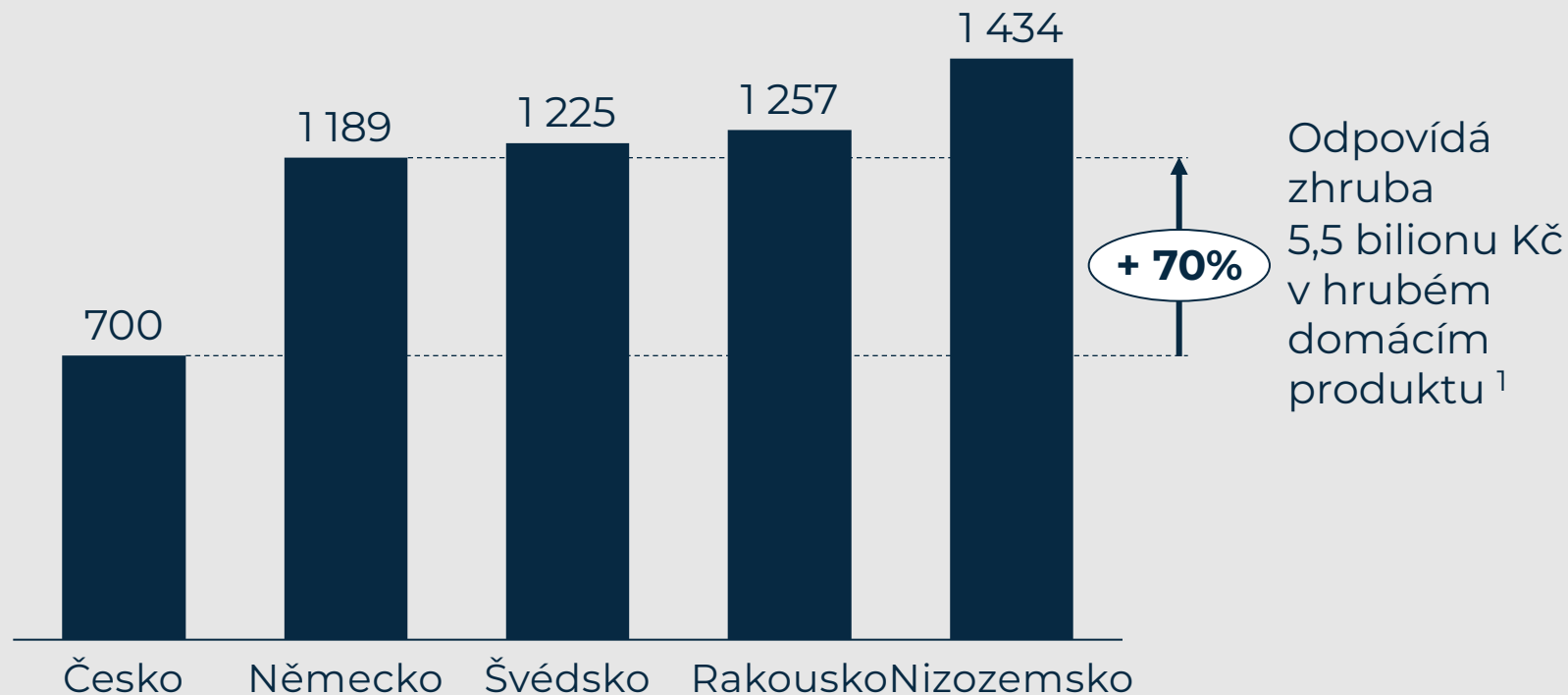
K dorovnání Německa nebo Švédska nám v hrubém domácím produktu chybí 5,5 bilionu Kč

Výše hrubého domácího produktu přímo ovlivňuje peníze, které si mezi sebou mohou rozdělit domácnosti, stát a majitelé firem v Česku

Zdroj: Eurostat

Hrubý domácí produkt

v tisících Kč na člověka ročně, 2023

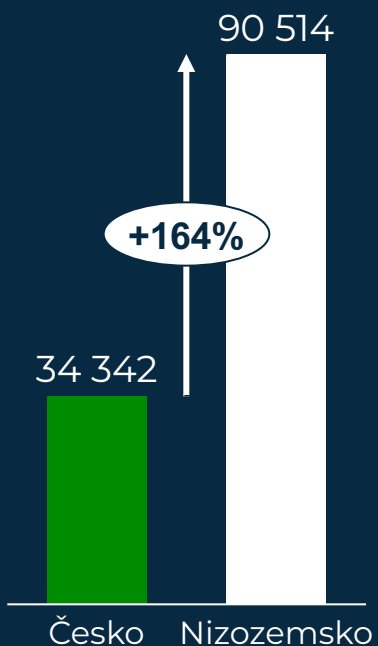
Zdrojem pro spotřební výdaje, investice a úspory v zemi je, technicky vzato, spíše Hrubý národní důchod (HND), což je Hrubý domácí produkt (HDP) po odečtení salda toků dividend, mezd a úroků vůči zahraničí.

Pokud bychom mezeru vůči Německu srovnávali v Hrubém národním důchodu, bude právě kvůli odtoku dividend (mezd, úroků) do zahraničí o něco větší. Zatímco měřeno v HDP (tedy v přidaných hodnotách, které země vytvoří) je rozdíl 5,25 bilionu, měřeno v HNP (tedy v penězích, které v zemi zůstanou), je to 5,7 bilionu Kč.

V ČR se rozdíl mezi HND a HDP postupně snižuje, v roce 2011 byl 8,0 %, v roce 2023 už pouze 1,42%. Tím, že se obě veličiny sbližují, zjednodušujeme říkáme, že hledáme v zemi zhruba dodatečných 5,5 bilionu korun. Zaměřujeme se při tom zejména na růst přidané hodnoty.

Domácnosti odvozují pocit prosperity od cen, které stanovuje mezinárodní trh – proto je růst prosperity v mezinárodním srovnání důležitý

Průměrná čistá mzda

Průměrné ceny 2023, v korunách

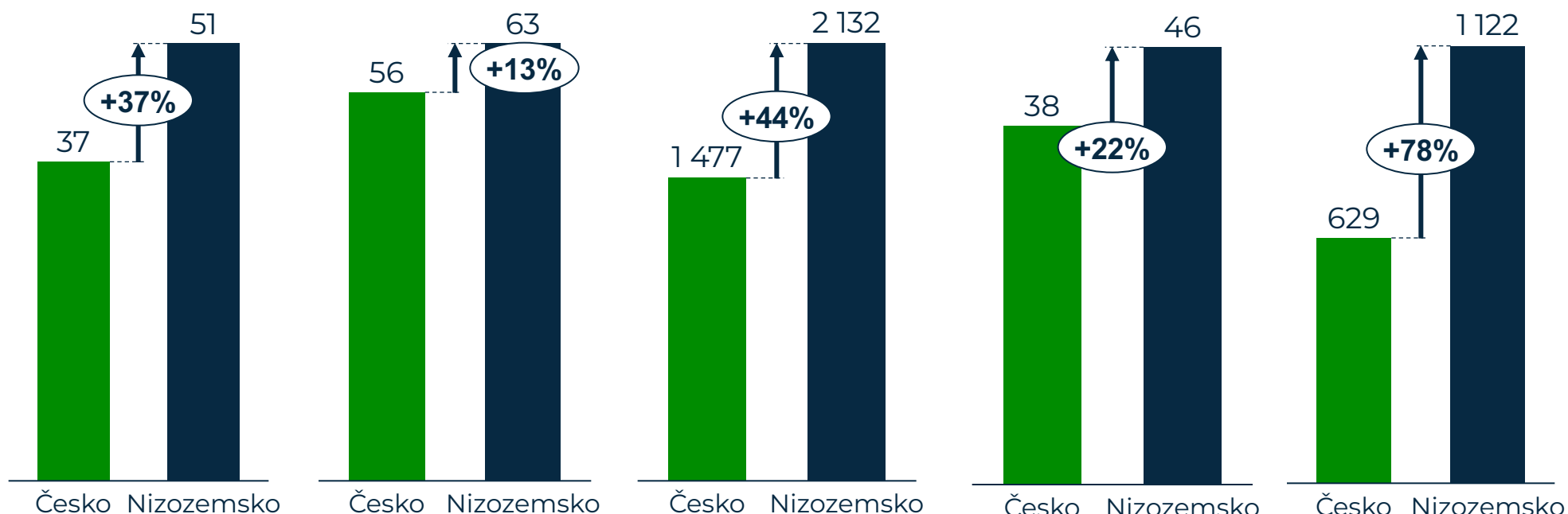
Chléb, 1 kg

Máslo, 250 g

Džíny pánské²

Benzín 95

Dámský střih

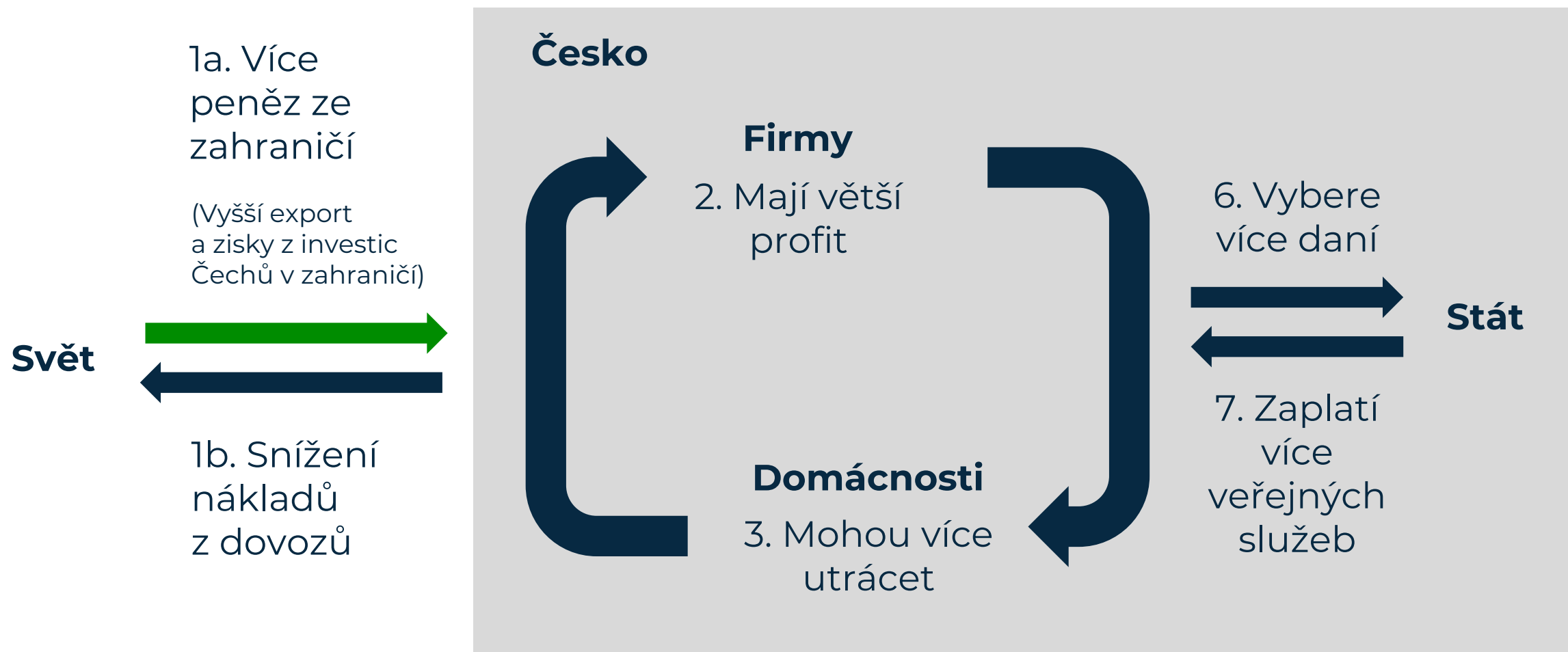

1. Čistá měsíční mzda samostatně žijícího člověka bez dětí s průměrnou mzdou, 2023 (průměrný kurz 2023: 24,004)
2. Střední cenová kategorie značkových džín

Zdroj: Eurostat; Průměrný kurz 2023: 24,004; Cena benzínu dle Evropské komise Weekly Oil Bulletin Prices History (2023)

Chceme-li dosáhnout bohatší ekonomiky, potřebujeme ale do domácí ekonomiky dostat více peněz ze zahraničí

Zjednodušené schéma

Pozn.: zjednodušené schéma například neukazuje dopad úspor domácností. Pokud domácnosti spoří více (v hotovosti nebo na spořicíh účtech), peníze jsou z české ekonomiky „odsávány“. Ekonomika může bohatnout i tím, když budou domácnosti více spotřebovávat (nebo investovat).

Cesta k bohatnutí ekonomiky vede především skrz zvyšování produktivity

Přidaná hodnota =
(vč. exportu)

1. Objem práce

Limitované příležitosti spojené se zvyšováním procenta ekonomicky aktivních lidí a s migrací

2. Objem kapitálu

Je realistické zvyšovat: je dostupný pro projekty s jasnou návratností (a tedy produktivitou)

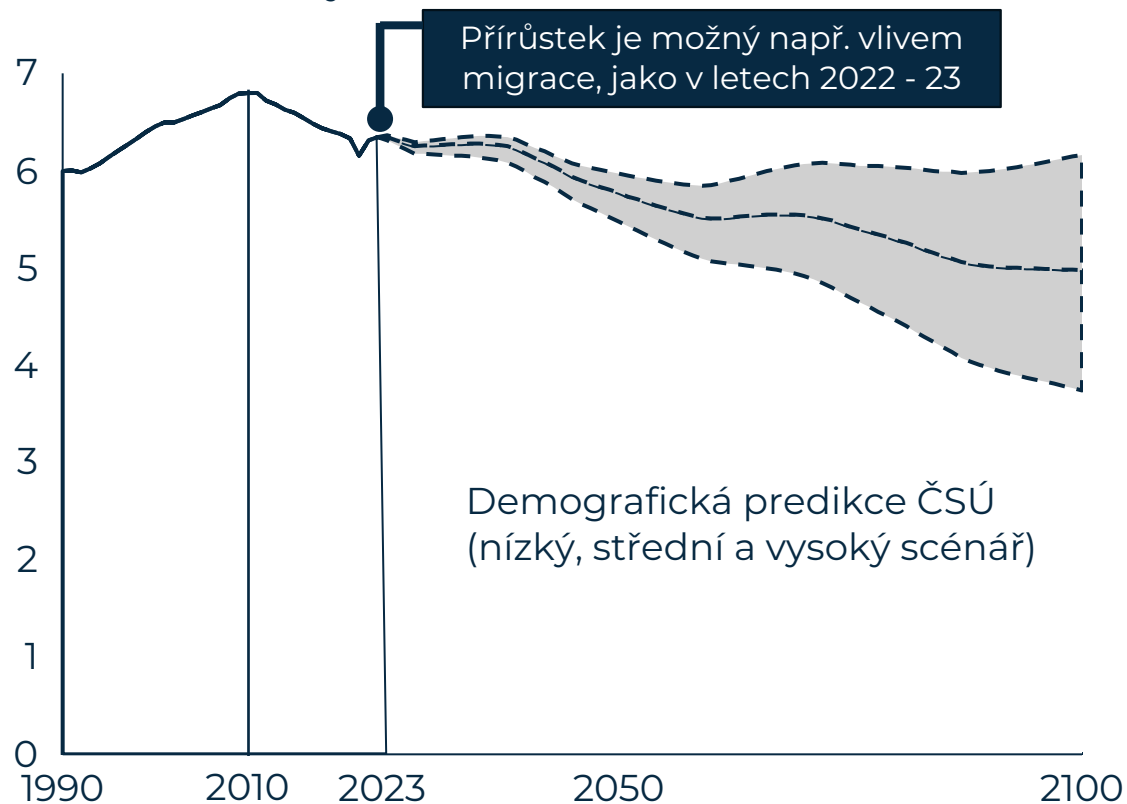
✘ 3. Produktivita

Náš hlavní způsob, jak zvyšovat růst a přibližovat se západní Evropě

1. Práce: Od roku 2010 počet obyvatel v produktivním věku ale klesá a bude klesat dál

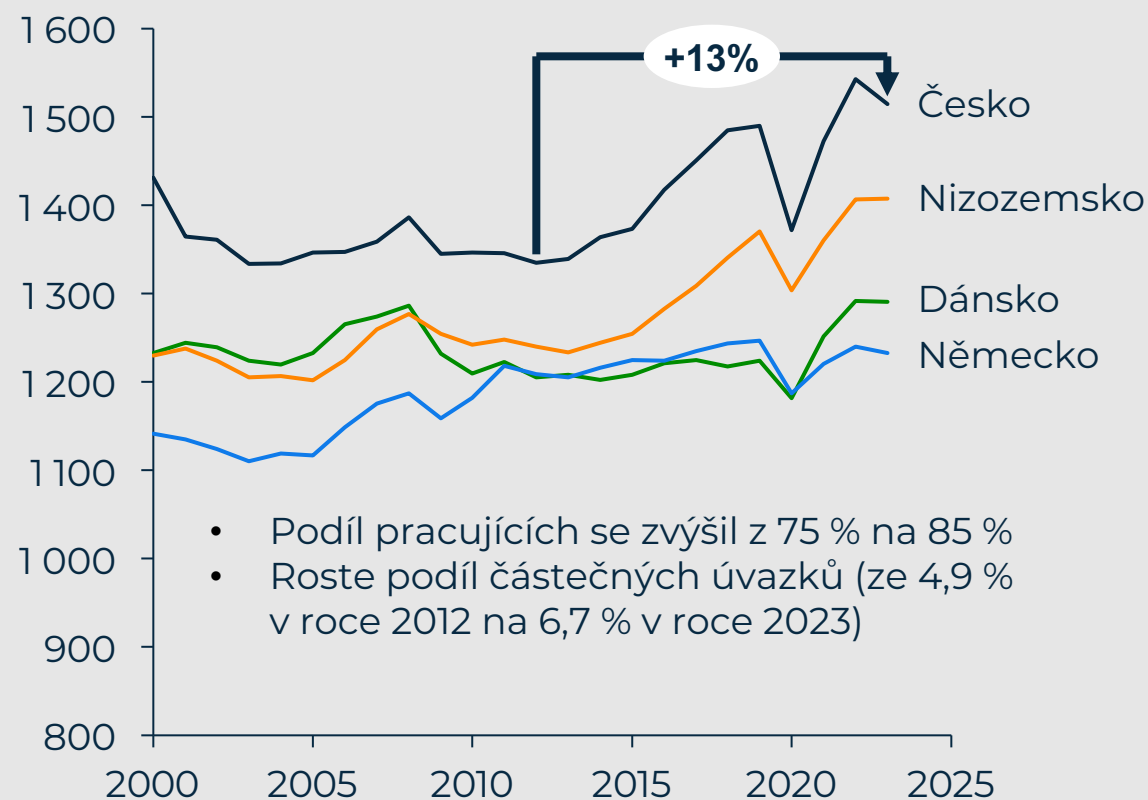
Počet obyvatel ve věku 20-64 v Česku, v milionech obyvatel

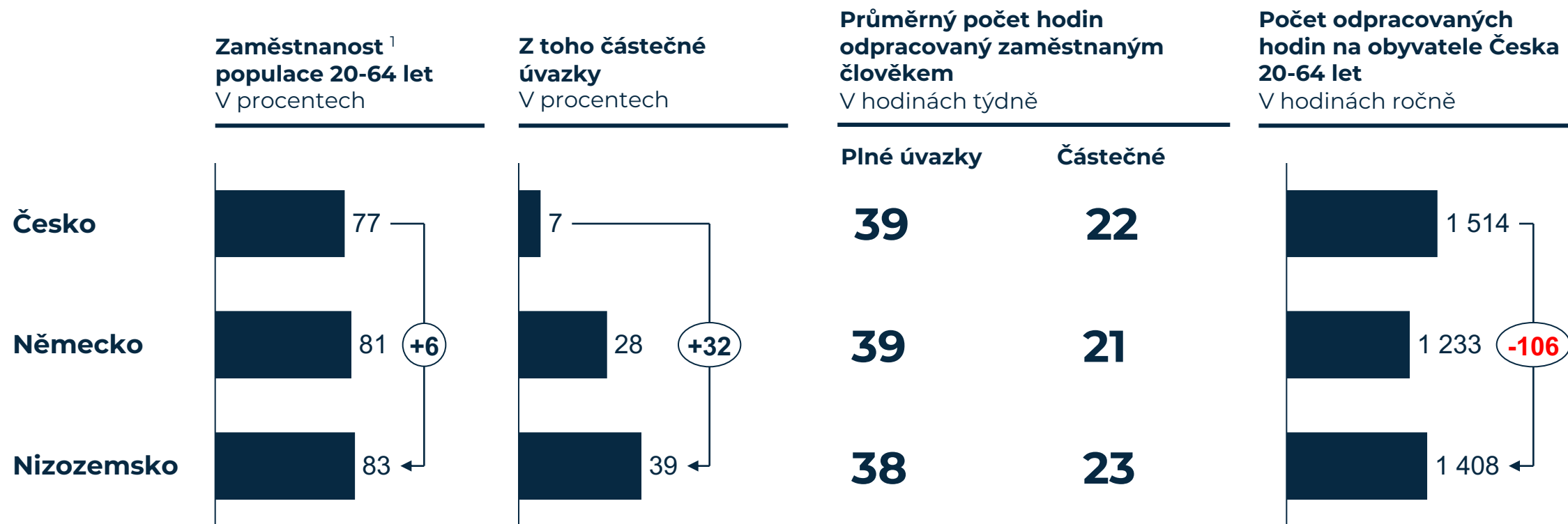
Zdroj: ČSÚ, Eurostat

Posledních deset let dostáváme více lidí do práce; odpracujeme více než EU

Počet odpracovaných hodin ročně na člověka ve věku 20-64 let

1. Práce: na trh práce lze dostat více lidí (především žen) skrz částečné úvazky, ale nemusí to vést ke zvýšení odpracované doby

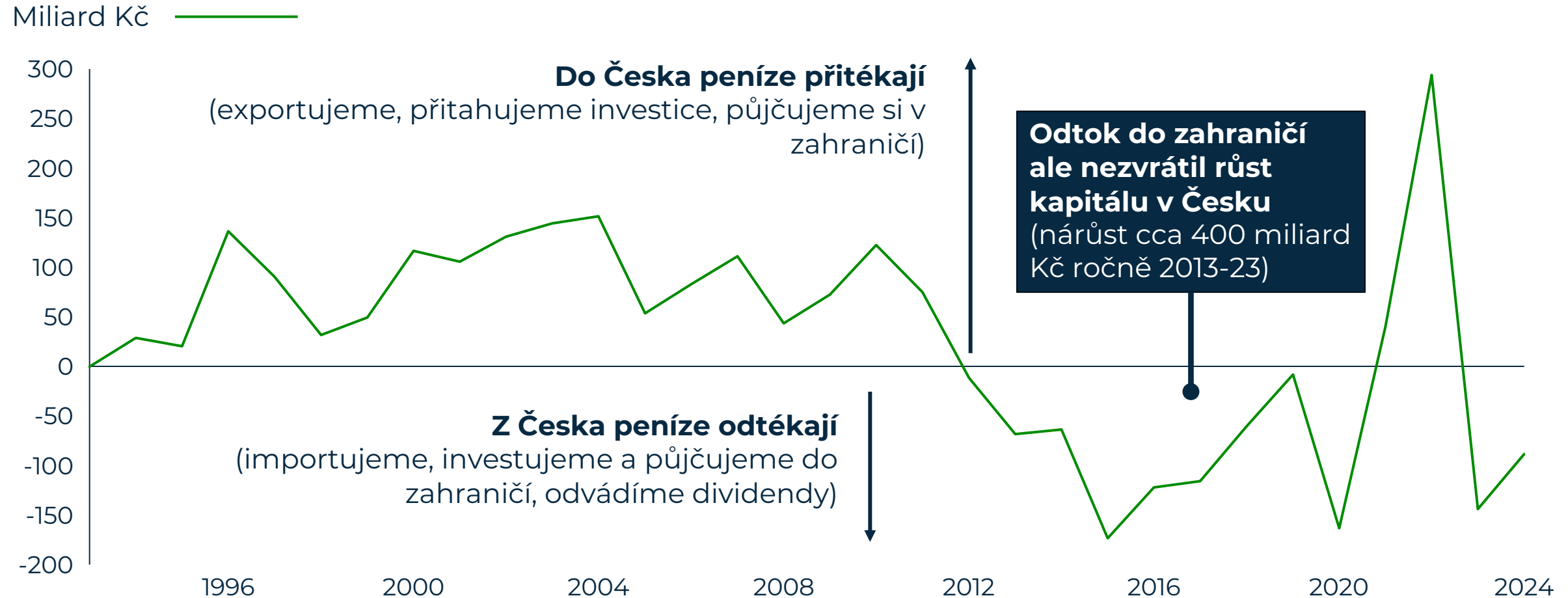

1. Zaměstnaní jsou zaměstnanci i osoby s podnikatelským oprávněním, kteří v okamžik sčítání pracovali za mzdu či jiný druh odměny, zahrnuje i osoby na mateřské dovolené (28 resp. 37 týdnů)

Pozn.: Česko je téměř nejhorší zemí EU z hlediska nemoci se ztrátou až 162 hodin ročně na pracovníka (20 dní). Zlepšení této úrovně na úroveň Nizozemska by v Česku přidalo 58 pracovních hodin na člověka, tedy zvýšení odpracovaného času o necelá 4 %. Nemocnost v procentech z teoretického pracovního fondu ročně: v ČR 8,1 %, v Německu 8 %, v Nizozemsku 5,2 %. Roční pracovní fond 2000 hodin

2. Kapitál: Růst hrubých stálých aktiv v Česku ovlivnilo otočení směru toku peněz

Roční přeshraniční tok peněz do Česka, čisté saldo finančního účtu platební bilance (nominální)

2. Kapitál: V klíčových exportních sektorech investice pokračují nebo i narůstají – v nemovitostech ale klesají

Celková stálá aktiva (budovy, stroje, zařízení, IP), v hrubém vyjádření, v miliardách EUR (reálné hodnoty, rok 2015)

Z toho růst celkových stálých aktiv (v hrubém vyjádření) podle sektorů:

Objem v ČR celkem	Výroba	IT a komunikace	Logistika	Nemovitosti	Ostatní
Stav 2003	774				
Růst 2003-13	35	4	25	90	56
Růst 2013-23	35 	13 	10 	66 	41
Stav 2023	1149				

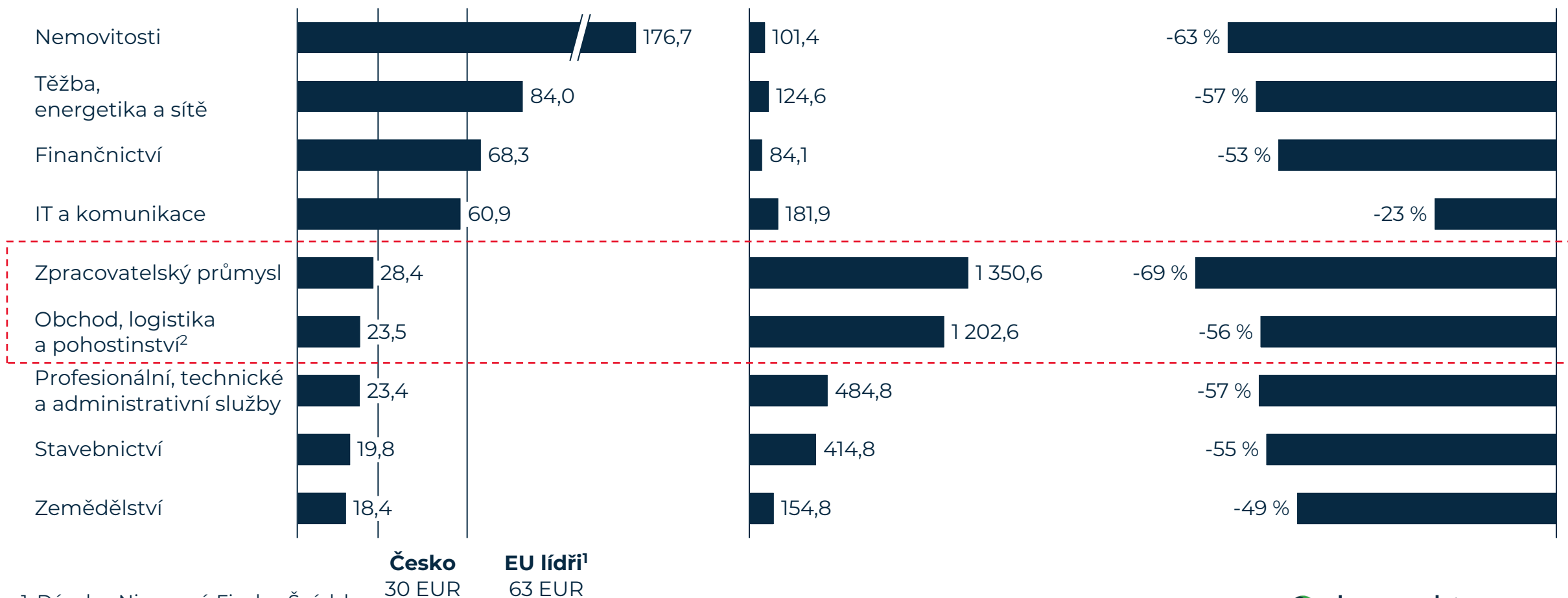
3. Produktivita: Česká produktivita práce je nízká napříč sektory

Nejkritičtější sektory

Hrubá přidaná hodnota²
EUR za hodinu práce, 2023

Zaměstnanost
V tisících lidí

Delta přidané hodnoty proti lídrům¹
EUR za hodinu práce, v %

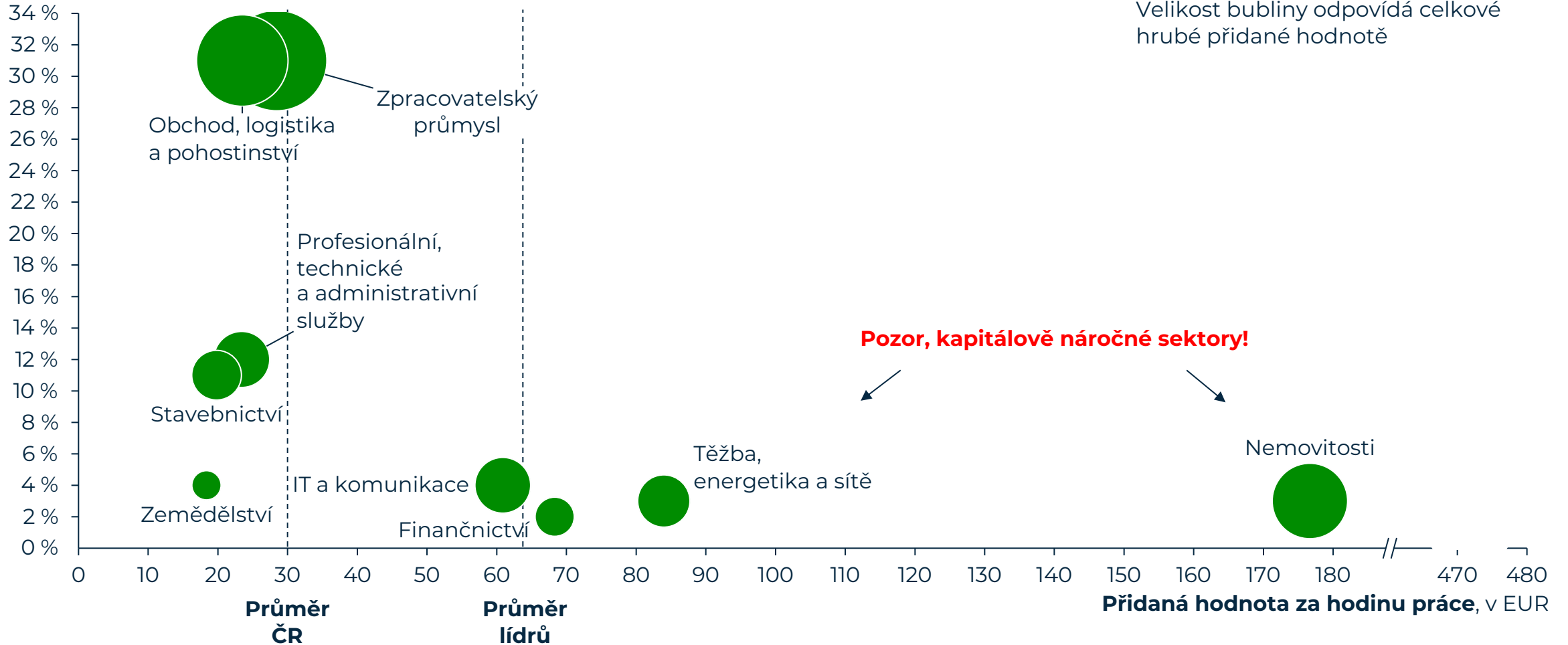
1. Dánsko, Nizozemí, Finsko, Švédsko

2. Jedná se o oficiální statistické údaje, mohou být zkreslená šedou ekonomikou apod.

Zdroj: Eurostat 2023; zobrazena pouze byznysová ekonomika (nezahrnuje veřejný sektor, umění, neziskový sektor)

3. Produktivita: Mapa tvorby přidané hodnoty v Česku

Procento zaměstnanosti
(z byznysové ekonomiky)

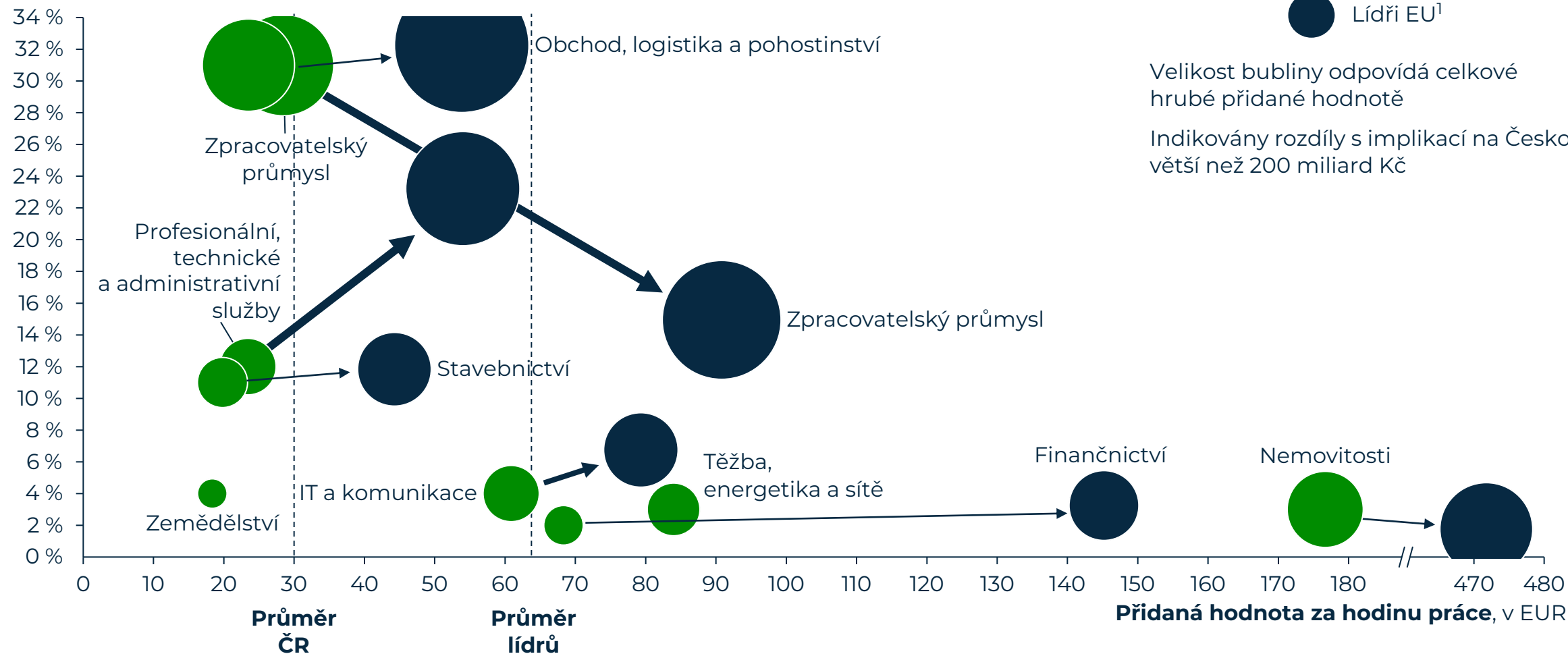

1. Dánsko, Nizozemí, Finsko, Švédsko

Zdroj: Eurostat 2023; zobrazena pouze byznysová ekonomika (nezahrnuje veřejný sektor, umění, neziskový sektor)

3. Produktivita: Lídři zaměstnávají méně lidí v zpracovatelském průmyslu, ale mají ho mnohem produktivnější

Procento zaměstnanosti
(z byznysové ekonomiky)

1. Dánsko, Nizozemí, Finsko, Švédsko

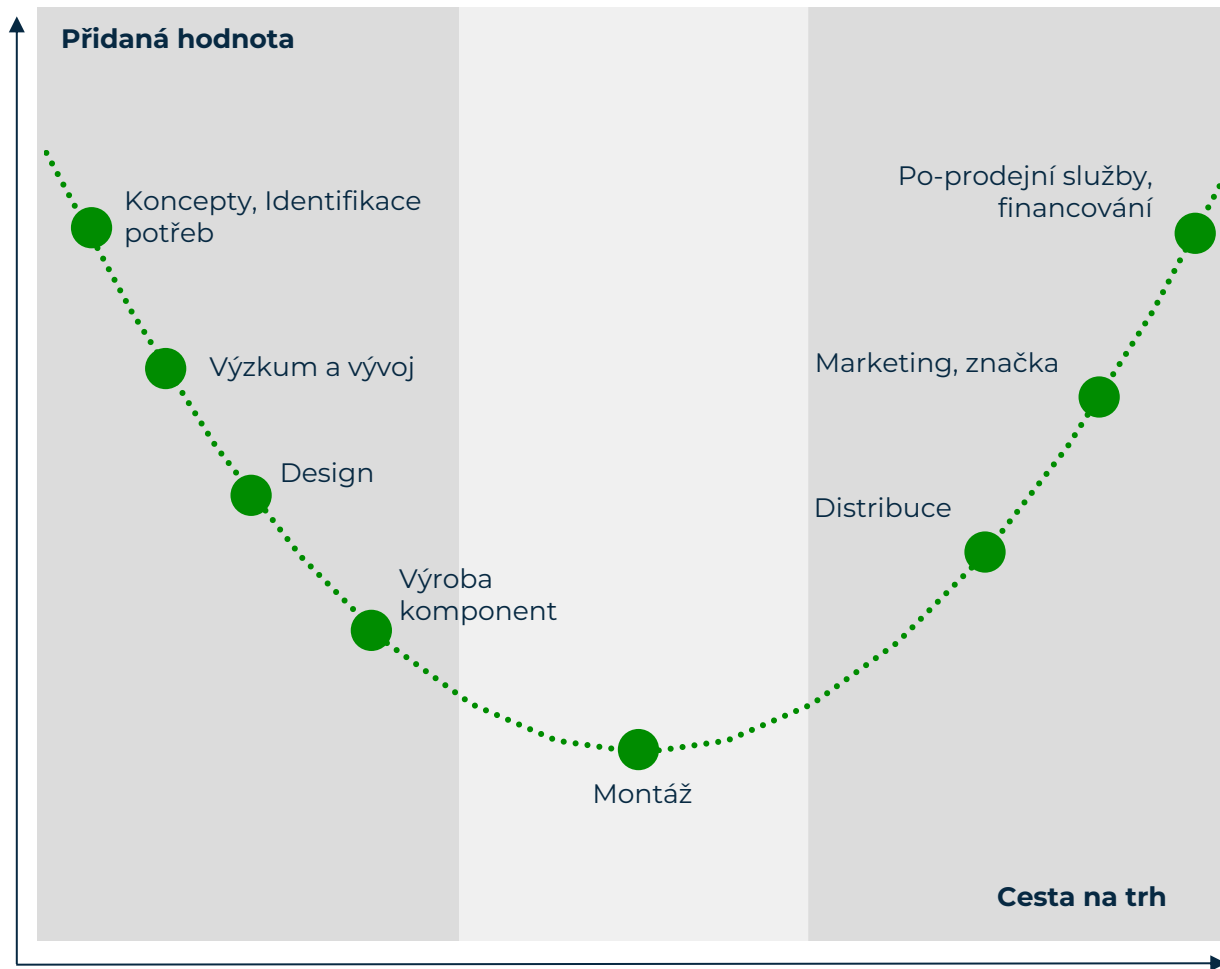
Zdroj: Eurostat 2023; zobrazena pouze byznysová ekonomika (nezahrnuje veřejný sektor, umění, neziskový sektor)

Potřebujeme napříč sektory nasměrovat zdroje tam, kde můžou přinést větší hodnotu

Znamená to mít prostředí pro firmy, které

- Mají **vysokou ambici** a **umí identifikovat potřeby** mezi lidmi a firmami **globálně**
- Vytváří **konkurenceschopné a/nebo unikátní produkty/služby**, které dokáží na potřeby reagovat
- Jsou **schopné své produkty/služby** prodat

Zdroje přidané hodnoty napříč odvětvími

„Schody“ k růstu a bohatství české ekonomiky

Ambiciózní firmy v Česku pro svůj růst a tvorbu přidané hodnoty potřebují:

Česká značka

(pro podporu exportu, lákání investorů i talentu)

Dostupnost kapitálu

(bankovní i rizikový; domácí i zahraniční)

Prostředí pro podnikání

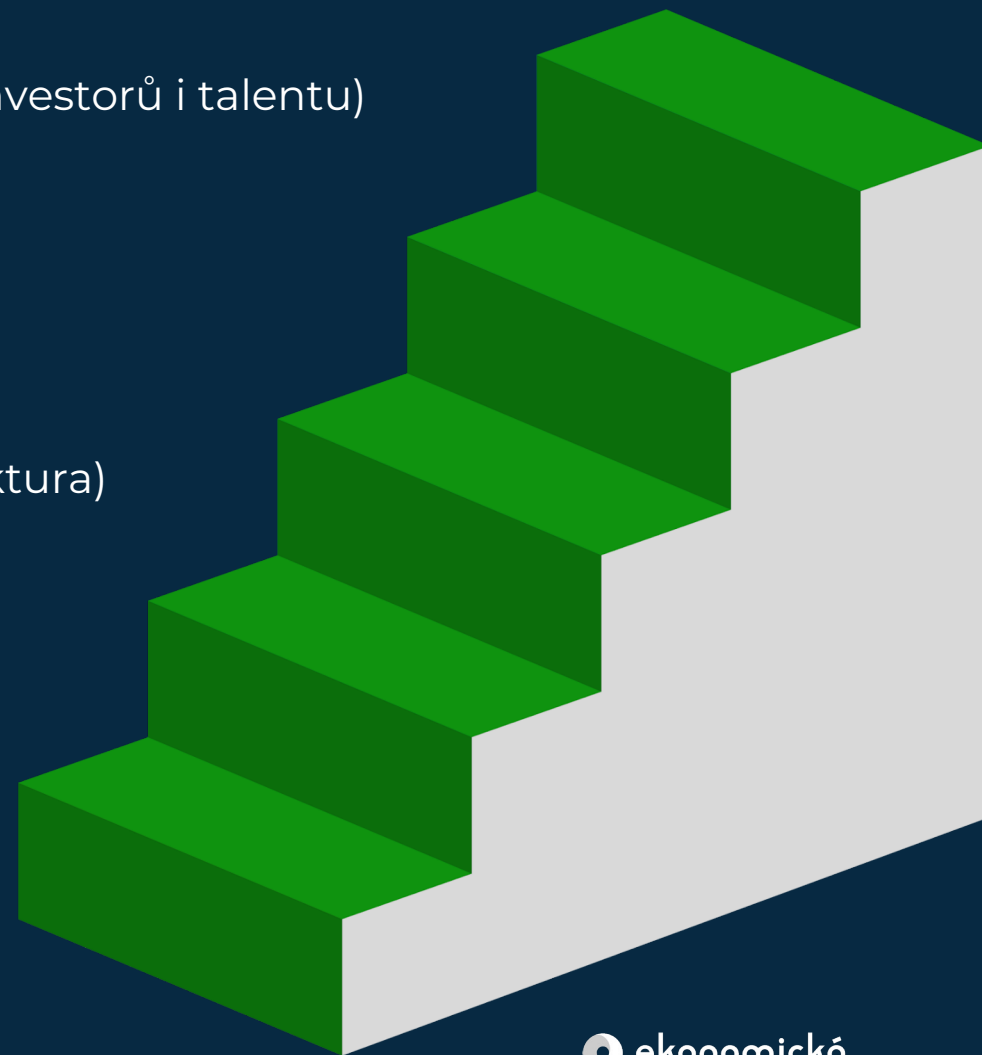
(bez zbytečné byrokracie; funkční stát; infrastruktura)

Aplikovaný výzkum a inovace

(startupový ekosystém; výzkum a vývoj spolupracující s byznysem)

Vzdělání a podnikaví lidé

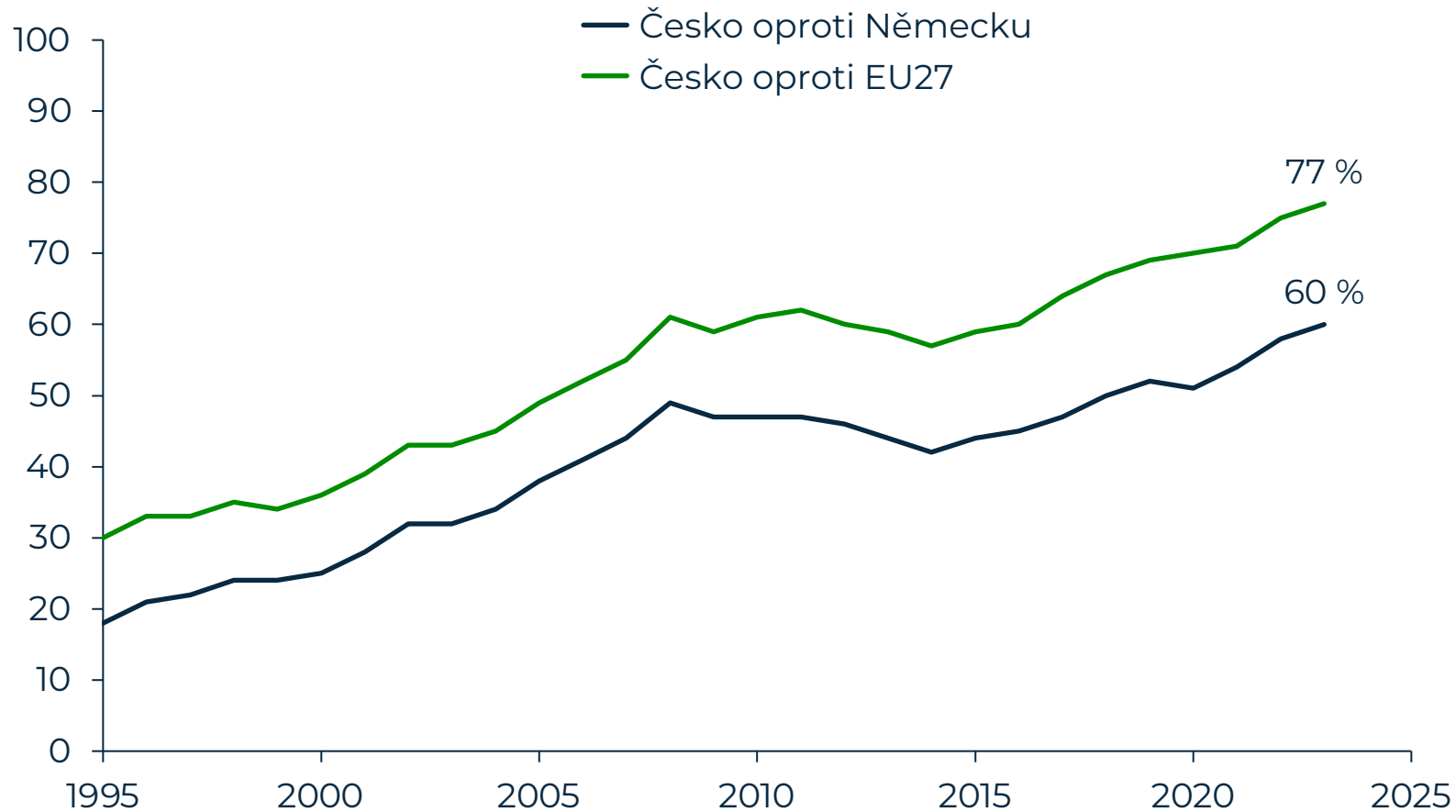
(domácí i ze zahraničí; od studentů po profesionály; od techniků po manažery)

BACKUP

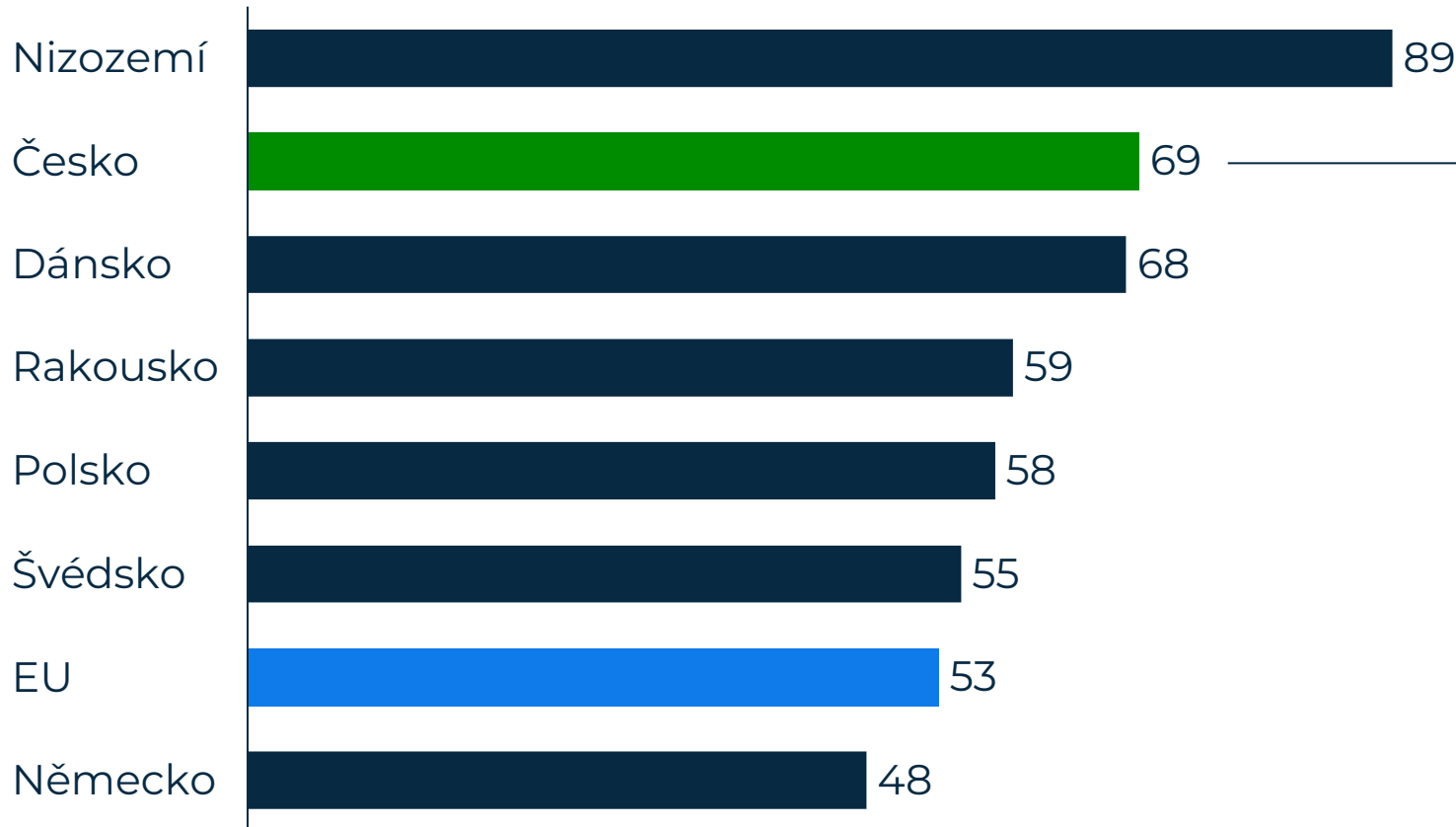
Německo i Evropu doháníme neustále, ale pořád máme značnou mezeru

HDP na obyvatele, nominální hodnota v EUR
V procentu (Česko oproti jiným zemím)

Prosperita Česka záleží na exportu víc než v jiných zemích EU

Export, vybrané země, v procentech HDP, 2023

5,3 bilionu Kč celkem

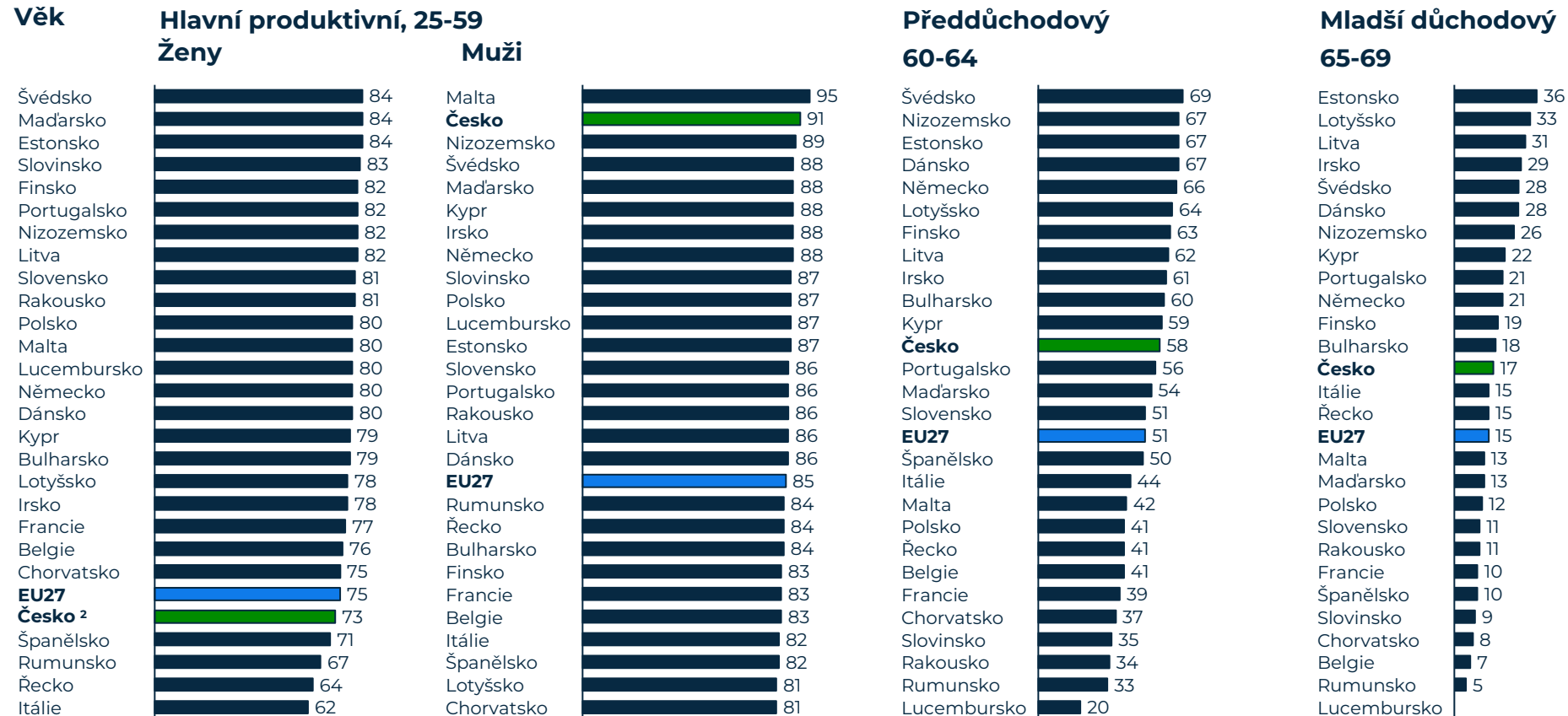
z toho:

4,4 bil. Kč zboží

0,9 bil. Kč služby

1. Práce: potenciálně máme příležitost dostat na trh práce více lidí (především ženy a lidi nad 60 let)

Zaměstnanost, v procentu populace (zahrnuje part time, zahrnuje krátkodobé nemoci ¹⁾)

Počet obyvatel Česka, v tisících

2 561

2 650

596

653

Hlavní zjištění

- **Čeští muži ve věku 24-59 let** jsou jednou z nejvíce pracujících populací v EU
- Český trh práce **ztrácí** především:
 - Mezi **ženami v produktivním věku²**
 - Mezi **lidmi nad 60 let**

1. Zahrnuti jsou osoby na mateřské dovolené 28-37 týdnů; rodičovská dovolená se už počítá jako „neaktivní“

2. Mladší ženy ve věku 25-29 jsou v Česku zhruba stejně často zaměstnané jako je průměr EU. Největší rozdíl je u žen ve věku 30-34, kde v Česku pracuje 51,5% žen, zatímco průměr EU je 75,1 %. Rozdíl zůstává velký až do 40 let věku, pak se smazává. Po dosažení 45 let (45-64) jsou ženy v Česku dokonce výrazně více zaměstnané než je průměr EU (v ČR 75% zaměstnanost oproti 68% v EU)

Zdroj: Eurostat

Naši ambici chceme řídit zeměmi, které nám jsou podobné (nejblíže Švédsko a Nizozemsko, poté Dánsko, Finsko, Rakousko)

Země	Je pro nás vzorem?	Je nám podobná?			Člen EU?
	HDP na osobu (tisíce EUR)	Populace (miliony lidí)	Podíl průmyslu na HDP (procenta)	Podíl importu a exportu na HDP (procenta)	
Česko	29	11	21	152	✓
Švédsko	51	11	16	103	✓
Nizozemsko	60	18	12	177	✓
Dánsko	63	6	12	129	✓
Rakousko	52	9	16	123	✓
Finsko	49	6	16	93	✓
Estonsko	28	1	13	172	✓
Irsko	96	5	38	234	✓
Německo	49	84	18	100	✓
Polsko	20	36	17	124	✓
Singapur	74	6	21	337	✗
Izrael	52	9	10	61	✗
USA	67	344	11	27	✗

■ Klíčové zdroje inspirace

Zdroj: World Bank; Eurostat

1. Jedná se o součet importu a exportu, proto může být vyšší než celé HDP